

Udviklingsplan for Specialområde Socialpsykiatri Voksne 2021-2022

Side 1

Fakta om Specialområde Socialpsykiatri Voksne

Specialområde Socialpsykiatri Voksne, Region Midtjylland består af seks tilbud:

- Gårdhaven, Viborg
- Sct. Mikkel, Viborg
- Tangkær SP (Socialpsykiatri), Ørsted Djursland
- Tangkær HS (Huntingtons Sygdom), Ørsted Djursland
- Pilebakken, Salten ved Silkeborg
- Sønderparken, Hornsyld

Disse afdelinger udgør Region Midtjyllands samlede sociale tilbud til voksne, som har komplekse psykiske sygdomme og som på baggrund deraf har brug for psykosocial rehabilitering i hverdagen.

Der ydes tilbud til borgere med svære psykiske sygdomme og komplekse problemstillinger, herunder fire målgrupper:

- Ældre borgere, fortrinsvist fra 50 år (Gårdhaven og Pilebakken)
- Yngre borgere, fortrinsvist under 40 år (Sct. Mikkel og Sønderparken)
- Borgere fortrinsvist med afhængighed og retslige foranstaltninger (Tangkær SP)
- Borgere med Huntingtons sygdom (Tangkær HS)

Ca. 400 medarbejdere er beskæftiget i specialområdet, hvor de 6 afdelinger danner rammerne om en bred og højt specialiseret vifte af tilbud til voksne med meget forskelligartede psykiatriske problematikker.

Tilbuddene dækker over aktivitet og samvær (§104), bostøtte (§§83-87) samt midlertidige og længerevarende botilbud (§§107-108).

Der henvises i øvrigt til hjemmesiden: www.svo.rm.dk

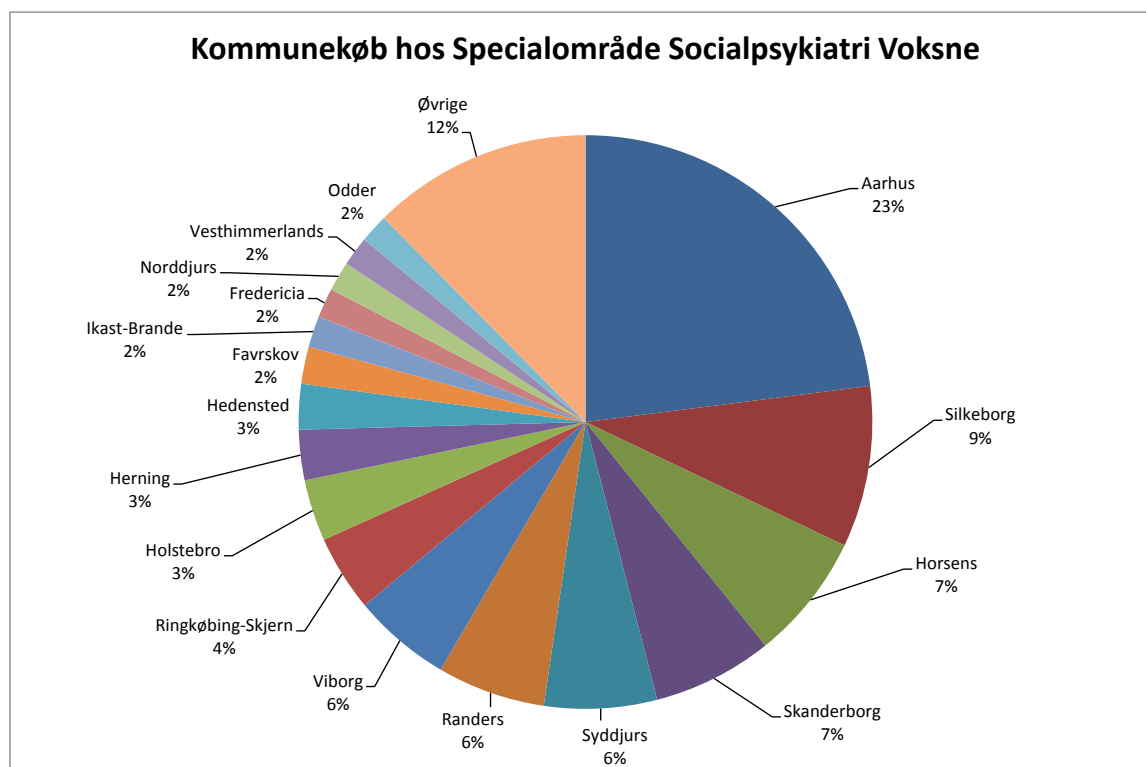
Specialområde Socialpsykiatri Voksne råder over 180 rammeaftalte døgnpladser og 25 dagpladser.

Figur 1 viser fordelingen af specialområdets køberkommuner ift. døgnpladser. Specialområde Socialpsykiatri Voksne samarbejder med 36 kommuner. De største samarbejdspartnere er Aarhus, Silkeborg, Horsens, Skanderborg, Syddjurs, Randers og Viborg kommuner.

Sammen med Holmstrupgård er Sønderparken VISO-leverandør på området for spiseforstyrrelser.

Det samlede budget i Specialområde Socialpsykiatri Voksne udgør ca. 152 mio. kr. i 2020.

Figur 1. Fordeling af Specialområde Socialpsykiatri Voksnes køberkommuner ift. døgnpladser pr. 31. december 2019

Kommunernes køb angivet i belægning og procent pr. den 31. december 2019

Beskrivelse af udviklingen i Specialområde Socialpsykiatri Voksne 2018 og 2019

Efterspørgsel

Overordnet oplever Specialområde Socialpsykiatri Voksne, at kompleksiteten af de problemstillinger der knytter sig til nyindskrevne borgere øges konstant. Forekomsten af dobbeltdiagnose, tribbeltdiagnose, retslige foranstaltninger, afhængighedsproblematik/misbrug og udfordrende adfærd i form af ekstremt selvskade- eller udadreagerende adfærd er fortsat stigende, ligesom der fortsat indskrives færre borgere med svære psykiske sygdomme i stabile forløb.

For målgruppen ældre borgere med svære psykiske sygdomme har Specialområde Socialpsykiatri Voksne således i den forgangne periode oplevet en stigende efterspørgsel.

I forhold til yngre borgere med svære psykiske sygdomme, har der ligeledes været stigende efterspørgsel, især efter døgnpladser jævnfør Servicelovens § 107, og især for borgere med svær selvskadende adfærd og spiseforstyrrelser.

Hvad angår pladser til borgere med komplekse psykiske sygdomme og afhængighed og/eller retslig foranstaltning, opleves en stigende efterspørgsel, især for målgruppen der har sociale problemer.

Vedr. borgere med Huntingtons sygdom har efterspørgslen ligeledes været konstant høj i den foregående periode.

Specialområde Socialpsykiatri Voksne har i perioden haft stigende efterspørgsel på boliger, som giver mulighed for fysisk skærmning fra sociale sammenhænge, til målgruppen af borgere med massive sociale udfordringer.

Ligeledes har Specialområde Socialpsykiatri Voksne, især fra de større kommuners side, registreret en støt stigende efterspørgsel på pladser til borgere med svære personlighedsforstyrrelser, som kommer fra hjemløshed.

Ydermere har specialområdet oplevet et stigende antal henvendelser vedr. ældre borgere, med en kombination af store psykiatriske- og somatiske problematikker, og som følge heraf et meget stort plejebehov.

Den øgede kompleksitet stiller øgede krav til koordinering med samarbejdspartnere, forebyggende tiltag i forhold til medarbejdernes sikkerhed og kompetenceudvikling af medarbejdergruppen.

Det stigende omfang af somatiske problemstillinger stiller krav om flere ressourcer til de store pleje- og omsorgsopgaver, der typisk ydes som ATA-tid.

Kapacitetstilpasning i 2018-19

Som opfølgning på lukningen af Blåkærgård i 2017, aftalte SVO med samarbejdskommunerne i DASSOS at etablere 10 ekstra pladser på Tangkær. De tre første blev etableret i 2017, og de sidste 7 i 2019.

Som følge af en stor efterspørgsel på pladser til målgruppen af ældre beboere, etablerede man desuden i alt 5 ekstra pladser på Pilebakken, herunder 4 i pavilloner, i 2019.

Kompetenceudvikling

Der har i perioden 2018-2019 været fokus på at gennemføre undervisning i NAU (neuroaffektiv udviklingspsykologi) for samtlige medarbejdere med tæt beboerkontakt. Det er fortsat SVOs ambition, at NAU-tilgang skal gennemsyre specialområdets arbejde med beboerne. Med henblik på at opretholde et stærkt beredskab, sikre dybdegående viden på et fagligt højt niveau i hele organisationen samt sikre, at der konstant er ambassadører, som har kompetencerne til at fungere som foregangsmænd for fastholdelse af fokus på NAU-tilgangen, uddannes i 2020 25 medarbejdere i den udvidede NAU-uddannelse.

Der har i 2019 været stor bevågenhed omkring specialområdets sundhedsfaglige indsats især fra Styrelsen for patientsikkerhed. For at imødekomme kravene til sundhedsfaglig dokumentation, er dokumentationssystemet blevet udbygget med et særligt sundhedsfagligt modul og der er afviklet kompetenceudviklingsforløb for samtlige social- og sundhedsfaglige medarbejdere.

Efter det organisatoriske fokus på den sundhedsfaglige indsats i 2019, ses et behov for at genfokusere på den socialfaglige indsats, for at balancere specialområdets kerneopgaver til både at indeholde social- og sundhedsfaglige ydelser. I forlængelse heraf gennemfører Specialområde Socialpsykiatri Voksne i 2020 undervisning i TOBS (Tidlig Opsporing af Begyndende Sygdom) for samtlige medarbejdere med tæt beboerkontakt. Indholdet i undervisningen har både et sundhedsfagligt og et socialfagligt fokus herunder fokus på generel forståelse for vigtigheden af dokumentation, og arbejdet med borgernes planer, mål og delmål.

I forlængelse af, at der pr. 1. januar 2020 kom ny lovgivning vedr. magtanvendelser på voksenområdet, gennemføres der i 2020 undervisning i de nye regler i hele specialområdet.

Organisering

I november 2017 overgik SVO til ny organisering. Målet var blandt andet at skabe et mere "sammenhængende" specialområde, og en mere strømlinet ledelsesstruktur, der blandt andet understøtter en større grad af samarbejde på tværs af afdelingerne, og herunder aktiverer den synergieffekt, hvad angår eksisterende faglig viden og udvikling, som et stort og fagligt varieret specialområde har potentiale til.

Resultatet var et enstrengt ledelsessystem kombineret med en matrix-organisering omkring centrale områder som for eksempel kvalitet og udvikling. I 2018-19 har specialområdet således brugt tid og ressourcer på at etablere understøttende samarbejdsfora og samarbejdsflader både lokalt og på tværs af bostederne, og ikke mindst på at sikre en bred og understøttende koordinering og videndeling i organisationen til gavn for beboerne.

Udover arbejdet med at strømline organisationen, så den understøtter opgaveløsningen og udviklingsopgaverne mere effektivt, har Specialområde Socialpsykiatri Voksne i 2019 blandt andet:

- Etableret et lokalt matchningsnetværk på tværs af organisationen.
- Indført smartphones på samtlige bosteder, dels for at understøtte sikkerhedsmæssige aspekter, dels for at lette de daglige dokumentationsrutiner, men også for at inddrage nye teknologiske muligheder i arbejdet med beboerne og pårørende.
- Afsluttet projektet ASK (Alternativ Supplerende Kommunikation) på Tangkær Huntington og via film og ekstern undervisning fortsat arbejdet med at udbrede kendskabet til metoden.
- Iværksat en controlling-funktion, hvor opgaven er at kvalitetssikre specialområdets dokumentation og udpege udviklingsområder.

Udviklingsprojekter for 2021-22

Specialområdet har i 2020 planlagt følgende aktiviteter, der overordnet set alle har til formål at understøtte arbejdet med at tilbyde beboerne rammer, som bedst muligt understøtter deres behov for at kunne leve det liv, de selv anser som ønskværdigt.

Søvnprojekt Gårdhaven: På Gårdhaven gennemføres et kvalitativt studie i form af en kortlægning af de inkluderede borgeres søvn. Igennem en række strukturerede indsatser, som for eksempel fokus på bevægelse, kaffe- og medicin indtag mv., søger man at opnå viden om og evidens for, hvordan man generelt kan forbedre søvnen, og dermed livskvaliteten for målgruppen.

LA2 (Low Arousal): Der iværksættes et pilotprojekt på to bosteder. Formålet er at undersøge, om LA2 kan erstatte de generelle forholdsregler, som iværksættes, når en beboer er scoret ved hjælp af BVC (Brøset Violence Ckecklist) -alternativt om LA2 kan anvendes sideløbende med disse forholdsregler. Håbet er, at metoden vil understøtte det dialogbaserede samarbejde mellem medarbejdere og de beboere, der til tider kan reagere ved at udviser udadreagerende adfærd.

Eksistens: På Tangkær HS arbejder man med at sætte livets store spørgsmål på en fælles dagsorden. Huntingtons Sygdom er en fremadskridende, degenererende sygdom, der medfører store livsændringer, og i sidste ende døden, for alle, der har sygdommen tæt inde på livet. Indsatsen sætter fokus på de eksistensvilkår der gælder for alle mennesker, herunder spørgsmålet om hvad der giver livet værdi, livets sårbarhed og uforudsigelighed, frygten, oplevelsen af meningsløshed, afmagt - men også taknemlighed og oplevelse af mening. "Eksistens" leverer rummet, hvor man kan tale om alt det, der for mange kan være svært at tale om, herunder døden.

AudioMove Explorer: Er et prototype-projekt, hvor formålet er at udvikle et nyt interaktivt læringsredskab til "erfaringsuddannelse" og efteruddannelse af studerende og personale, der arbejder indenfor sundheds- og ældreområdet.

Projektet skal designe et værktøj, som klæder nuværende og kommende medarbejdere på til at skabe gode relationer og håndtere svære situationer som vold, trusler, dødsfald og chikane i hverdagen – f.eks. i forbindelse med arbejdet med demente borgere.

Dette gøres gennem en fiktiv men virkelighedstro læring med udgangspunkt i scenekunstens kompetencer (særligt dramatisk lydkunst) kombineret med interaktiv mobilteknologi.

Teater Katapult har i de senere år udviklet og arbejdet med konceptet AudioMove som er et mobilt og interaktivt lydteaterkoncept specialudviklet til at formidle viden og oplevelser gennem en empatisk og engagerende fiktion. Opleveren træder ind i et virkelighedstro rum, som interagerende hovedperson i en fortælling, hvor ens egne valg også kan influere på udviklingen af historien.

AudioMove Explorer bliver et nyt digitalt uddannelsesredskab til uddannelse og videreuddannelse af sundhedspersonale og udvikles i samarbejde med SOSU Østjylland, Magistratsafdelingen for Sundhed og Omsorg (Aarhus Kommune), FO Aarhus og Teater Katapult.

Projektet vil således kombinere kompetencer og erfaringer fra praksis- og uddannelsesområdet (SOSU – Østjylland), uddannelsesområdet (FO-Aarhus) og praksisområdet (MSO Aarhus Kommune) med dramaturgiske kompetencer fra scenekunsten (Teater Katapult) og herigennem udvikle en læringsplatform.

Vidensindsamling ift. kvalificering af tilbud til borgere med spiseforstyrrelser:
På Sønderparken har man startet et vidensindsamlingsprojekt som har to formål:

1) At sikre et forbedret og tilpasset socialpsykiatrisk tilbud:

Det er observeret, at de spiseforstyrrede borgere, der indskrives på Sønderparken generelt har et betydeligt lavere BMI, øget ko-morbiditet, svækket kognitive funktioner og længere sygdoms- og behandlingsforløb, end det tidligere har gjort sig gældende for målgruppen. På den baggrund opleves der behov for at revidere tilbuddet til spiseforstyrrede.

Med en øget viden om effektive behandlingsmetoder og rehabiliteringstilbud til målgruppen, vil man på Sønderparken kunne give et mere kvalificeret og evidensbaseret bud på, hvordan man sikrer, at borgere med svære spiseforstyrrelser får et højt specialiseret og mere skræddersyet tilbud, der tilgodeser individualitet, såvel som fællesskabet i et gruppetilbud.

2) Højnede fagprofessionelle kompetencer:

Udover at revidere vores socialpsykiatriske rehabiliteringstilbud, er formålet med projektet at højne de fagprofessionelles kompetencer, jf. anvisninger fra

de nationale retningslinjer for rehabilitering til borgere med svære spiseforstyrrelser (2015).

Visionen er, at de fagprofessionelle medarbejdere opkvalificeres, så de kan imødekomme den kompleksitet, der er forbundet med arbejdet med målgruppen. Dette gøres med særlig fokus på de personlige kompetencer, hvor ønsket er at arbejde med at uddybe og omsætte de anvisninger, der refereres til i de nationale retningslinjer til konkrete guidelines, og bringe dem i anvendelse i Sønderparkens daglige praksis.

Resultatdokumentation

Specialområde Socialpsykiatri Voksne har igennem snart 10 år arbejdet med De Sociale Indikatorprogrammer (SIP), som er et forskningsbaseret nationalt dokumentationsværktøj, som anvendes til udredning samt til at opnå viden om indsatser og resultater på individniveau. Der opgøres pt. resultater minimum en gang årligt både på bostedsniveau og på specialområdeniveau. Resultaterne viser status og udviklingspotentiale for bostedernes beboere ved at tilfredsheden/vigtigheden vurderes. Det er opgjort ved, at der måles på livskvalitet på syv konkrete livsområder. Ved sammenligninger med forrige års rapporter kan man på organisatorisk niveau opnå viden om eventuelle udviklingsområder, hvor der kan sættes ind med konkrete indsatser.

I forbindelse med ibrugtagning af nyt socialfagligt IT-system Sensum har specialområdet integreret livskvalitetsmålingen fra SIP med Voksenudredningsmetoden (VUM), således at videns-indsamlingen om den enkelte beboer struktureres i SIP, og handleplan, mål- og delmålsarbejdet samt status struktureres i VUM. Der er dermed skabt mulighed for både at arbejde ift. udvikling i funktionsevne og livskvalitet.

Forventet efterspørgsel 2020-2022

Det forventes, at udviklingen i kompleksiteten i borgernes problemstillinger fortsætter de kommende år med de udfordringer dette afstedkommer i forhold til relationel koordinering og samskabelse.

Det forventes, at stigningen i efterspørgslen på tilbud til borgere med svær selvskadende adfærd og svære spiseforstyrrelser fortsætter. Ligeledes forventes en stigende efterspørgsel på pladser til borgere med svære demensproblematikker, samt borgere med misbrug og udad-reagerende adfærd. Endelig forventes det, at efterspørgslen på pladser til borgere, der kommer fra hjemløshed, formodentlig også vil stige.

På baggrund af den stigende efterspørgsel på tilbud til spiseforstyrrede, er der primo etableret 3 ekstra pladser, 2 samværsrum og et produktionskøkken på Sønderparken.

Med baggrund i en stigende og konstant søgning til Sct. Mikkel er det besluttet at udvide kapaciteten med 15 døgnpladser efter Servicelovens § 107. Planlagt ibrugtagning er medio 2021.

For at imødekomme efterspørgslen efter døgnpladser til den ældre målgruppe over 50 år, er der en proces i gang med henblik på at etablere 10-12 AT-Home boliger i tilknytning til Gårdhaven.

Derudover forventes efterspørgsel i forhold til borgere, der har en kombination af svære psykiske sygdomme, autisme og kognitive funktionsnedsættelser; en målgruppe der ligger i Specialområde Socialpsykiatri Voksnes grænseområde.

Den store efterspørgsel efter pladser i specialområdet forventes således at være konstant, og det stigende pres på en stor del af specialområdets tilbud til de ovennævnte målgrupper fordrer ændringer af rammerne i specialområdet de kommende år.